

HARNÂME

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

1. Evvel ol bî-zevâl ü hayy ü alîm
Âhir ol zü'l-celâl-i ferd ü kadîm

2. Zâhir ol Rabb ü Râzık u Vehhâb
Bâtın ol Berr ü Bârî-i Tevvâb

3. Mübdi-i kâinât ü fâyiz-i cûd
Ki vücûdından oldu her mevcûd

4. Yir ü gök arş u kürs ü levh ü kalem
İns ü cin iç ü tış u cûd u adem

5. Kabza-i kudretinde lâ-şeydür
Kamu fânî vü bâki ol Hayy'dür

6. Toldurup yir ü göği ibretten
Enbiyâ virmişidi kudretten

7. K'ideler toğrı yollara irşâd
Bildüreler nedür salâh ü fesâd

8. Ahmed'i kıldı kamudan muhtâr
Efdalü'r-rüsl ü ekremü'l-ebrâr

9. Şeref-i enbiyâ vü hayr-i enâm
Güher-i asfiyâ vü tâc-ı kirâm

10. Toludur arş u ferş nûrundan
Ehl-i küfr anlamaz gurûrundan

11. Anda kim kıldı izz ile mîrâc
Oldı naleyn fark-ı aleme tâc

12. Bulduğunca cihân sebât ü devâm
Ana vü âline salât ü selâm

Der-medh-i Sultân Murâd Hân
(Halleda'llâhu Mülkehû)

13. Yine âlem cemâli hürremdür
Dîn ü devlet esâsı muhkemdür

14. Nazar-ı âfitâb kîti tâb
Öyle olur çün ide fethü'l-bâb

15. Yani kim Hüsrev-i Sikender-der
Şâh-ı âdil-dil-i muzaffer-fer

16. Maksud- dil murâd-ı cân u cihân
Şeh ü Sultân Murâd Hân-ı zamân

17. Dem-i rûhı dîrû-ı âdemdür
Âlem-i cân u cân-ı âlemdür

18. Kademi yir yüzini ideli pâk
Fark-ı eflâk tozca görmez hâk

19. Devlet olduysa halka fahr-i güzîn
Fahr idinür adını devlet ü dîn

1. Cümle varlığın başlangıcı ve sonu, sonu olmayan hayatın sahibi ve her şeyi ziyadesiyle bilen; ezelden beri var olan, teklik ve yüceliğin sahibi O yaratıcıdır.

2. O bağışlaması çok, rızık verici, terbiye eden (Allah)eserleriyle (tecellisiyle) ortada olsa da, O hayır işleyen, çokça affeden, kulların tövbelerini kabul eden yaratıcı gerçekte gizlidir.

3. Dünyadaki her varlık, evreni yoktan ve emsalsiz bir mükemmellikte yaratan, cömertliği ziyâde olan, O yaratıcının mevcûdiyeti sayesinde varolmuştur.

4. Yer ve gök, arş ve kürs, her şeyin yazıldığı soyut levha ve herşeyi o levhaya yazan kalem; insan ve cin, zahiri ve batını âlem varlık ve yokluk,

5. O'nun kudretinin avucunda hiçbir şeydir. Her şey geçici,ebedî/sonsuz olan, O hayat sahibi Allah'tır.

6. Yeri ve göğü ibret vesikalarıyla dolduran O, (insanlığa)kudretiyle peygamberler gönderdi;

7. Kurtuluşun ve bozgunluğun ne olduğunu bilsinler ve insanları doğru yollara sevk etsinler diye.

8. Ahmed'i (Hz. Muhammed) bütün yaratılmışların içinden seçkin, iyi kimsele-
rin en yücesi, bütün peygamberler içinde en üstün;

9. Nebilere şeref, halk içinde en hayırlı, gönlü saf kimselerin incisi, büyüklerin baş tacı kıldı.

10. Gökler ve yer O'nun (Hz. Muhammed) nuruyla dolu olduğuhalde, kâfirler gururları engel olduğu için bunu anla(ya)mazlar.

11. O, (Hz. Muhammed) şeref ve izzetle Mirâç'a çıktığında papuçları âlemler-
in başına taç oldu.

12. Dünya dönmeye devam edip ayakta kaldığı müddetçe,selam ve dua O'na ve O'nun ehline (ailesine) olsun.

Sultan Murad Han'ın Medhi Hakkında
(Allah O'nun mülkünü sonsuz kılsın)

13. Yine dünyanın yüzü gülmektedir; din ve devletin temeli(padişah sayesinde) sağlamdır.

14. Cihanı aydınlatan, kapıları açan güneşin bakışı ortaya çıkınca böyle olur.

15. Yani o (herkesin başvurduğu) kapısı İskender'in kapısına benzeyen hükümdar, zaferin ışığı ve âdil gönüllü padişah;

16. Gönlün maksadı, cihanın ve canın muradı, zamanın hükümdarı Sultan Murad Han;

17. (O padişahın) ruhunun nefesi; insanlığın ruhu, canın âlemi ve âlemin canıdır.

18. (Onun) ayağı yeryüzünü temizlediğinden beri, toprak gökyüzünü toz değerinde (bile) görmez.

19. Devlet halk için güzide bir övünç kaynağı ise de, devlet vedin onun adıyla övünür.

20. Kadriñün bedri sadr-ı devletde
Güneşe zerre diye rifatde

21. Nûr umar âfitâb râyından
"Şey lillâh" dir ay sarâyından

22. Oldı Yecûc ü fitneden âzâd
Halk içün tîği sed çeker pûlâd

23. Âyet-i münzel oldı şânında
Feth u nusret anun zamânında

24. Öyle korkar adû kılıcından
Ki tamar kanı her kıl ucundan

25. Ol atâdan ki kıldı kısm ana Hak
Çâşnîdür bu saltanat el-hak

26. Meclis-i ıyşına ola bâkî
Mihr ile meh nedîm ile sâkî

27. Düni ferruh günü saîd olsun
Günde bir memleket mezîd olsun

28. Ömri yir durduğunca kâim ola
Bahtı gök döndüğünce dâim ola

29. Devletinde kamu zemîn ü zamân
Toldı şâdî vü buldı emn ü emân

30. Nergis urındı tâc-ı zerrîni
Giydi sûsen libâçe-i Çîn'i

31. Lâle destinde la'l sâgardur
Goncanun kîsesi tolu zerdür

32. Öyle emn irdi yohsul u bâya
K'eylemez kimse güç meger yaya

33. Toldı ol resme âlem içi ferâh
Ki ciger-hûn degül meger ki kadeh

34. Çıkdı Çîn ü Hıtâ'ya âvâze
Açdı Rûm içre adli dervâze

35. Zevk içinde cihân meger Şeyhî
Yeter uş mihnet ü belâ dahi

36. Bahtı zengi yüzi tek ağarmaz
İşi başmaklayın başa varmaz

37. Râhat umdukça gördi zahmetler
Devlet isteyü buldı mihnetler

38. Fikr olurken bu hâletün sıfatı
Geldi bu kıssanun münâsebeti

İbtidâ-i Harnâme Hikâyet-i
Münâsebet-i Hâl

39. Bir eşek var idi zaîf ü nizâr
Yük elinden katı şikeste vü zâr

20. Kıymet ve itibarının dolunayı, devletin başında(parladıkça), yükseklikte güneşe
bile zerre der.

21. Güneş, ışık umar onun aklından; Ay ise "Allah için bir şey" diye sadaka dilenir
sarayından.

22.(Onun zamanında devlet) fitne ve Yecûc'ünden kurtuldu;onun kılıcı halkı için çelik
set çeker.

23. Onun zamanındaki fetih ve zafer, (âdeta) şânını bildirmek üzere gökten inen âyet
oldu.

24. Düşman onun kılıcından o kadar korkar ki, (vücudundaki)her kılının ucundan kanı
damlar.

25. Allah (o padişaha) öyle ihsanlar verdi ki, saltanat ona bunlardan bir çeşnidir
ancak.

26. Onun meclislerinde Güneş ebediyete kadar sohbet arkadaşı Ay da sâkî (içki
sunan) olsun.

27. Gecesi mutlu, günü kutlu olsun; toprağı günde bir ülke çoğalsın.

28. Ömrü yer durduğunca sürsün; bahtı gök döndüğünce devam etsin.

29. Onun saltanatında bütün zaman ve zemin sevinç dolup korkusuzluk ve emniyet
hâkim oldu.

30. Nergis altından tâcını takındı başına; susam ipekli kaftanını giydi üstüne.

31. Elinde la'lden kadeh vardır lâlenin, kesesi altın doldudur goncanın.

32. Yoksul ve zengin öyle emindir ki (birbirinden), kimse yaydan başkasına güç gös-
termez.

33. Âlemin içi öyle ferah doludur ki, kadeh dışında ciğeri kanlı kimse yoktur.

34. Adaleti Anadolu'da büyük bir kapı açtı diye, Çin ile Hıta'da duyuldu nâmı.

35. Dünya zevk, sefa içindedir ama, Şeyhî'nin nimeti zahmet ve belâdan ibaret.

36. Bahtı, zenci yüzü gibi, ağarmaz; işleri hep tersine gider;çıkamaz düze.

37. (O Şeyhî) rahat ümit etti, zahmetler gördü; zenginlik istedi,hep sıkıntılar, dertler
buldu.

38. Bu halini nasıl izah edeceğini düşünürken, bu hikâyenin münasebeti geldi (bile).

Harnâme'nin Başlangıcı Hal Münasebetinin Hikâyesi

39. Yük taşımaktan pek incinmiş ve inim inim inleyen zayıf,çelimsiz bir eşek vardı.

40. Gâh odunda vü gâh suda idi
Dün ü gün kahr ile kısuda idi

41. Ol kadar çeker idi yükler ağır
Ki teninde tü komamışdı yağır

42. Nice tü kalmamışdı et ü deri
Yükler altında kana batdı teri

43. Eydür idi gören bu sûretlü
Tan degül mi yürür sünük çatlu

44. Dudağı sarkmış u düşmüş enek
Yorulur arkasına konsa sinek

45. Doğranur idi arpa arpa teni
Gözi görünce bir avuç samanı

46. Kargalar dirneği kulağında
Sinegün seyri gözü yağında

47. Arkasından alınsa palanı
San ki it artuğuydı kalanı

48. Bir gün issi ider inâyet ana
Yani kim gösterür riâyet ana

49. Aldı palanını vü saldı ota
Otlayarak biraz yürüdi öte

50. Gördü otlakda yürür öküzler
Odlu gözler ü gerlü göğüsler

51. Semirüp öyle yirler otağı
Bir kılın çekseler tamar yağı

52. Boynuzu bazısının ay bigi
Kiminün halka halka yay bigi

53. Yügrüşüp çün iderler âvâze
Yankulanırdı dağ u dervâze

54. Har-ı miskîn ider iken seyrân
Kaldı öküzleri görüp hayrân

55. Geh yürürler ferâgat u hoş-dil
Gah yaylak u kışla geh menzil

56. Ne yular derdi ne gam-ı palan
Ne yük altında haste vü nâlân

57. Acebe kaldı vü tefekkür ider
Kendi ahvâlini tasavvur ider

58. Ki birüz bunlarınla hilkatde
Elde ayakda şekl ü sûretde

59. Bunların başına taç neden
Bizde bu fakr u ihtiyaç neden

60. Bizi gör arpa derdi yay itdi
Bunların boynuzın kim ay itdi

40. Bazen odun, bazen de su taşırdı; (Yorgunluktan) gece ve gündüz keder ve sıkıntı içinde idi.

41. O kadar ağır yükler taşıyordu ki, yaralanmış teninde/derisinde tüyden eser kalmamıştı.

42. Ne tüyü? Vücudunda et ve deri bile kalmamıştı; yükler altında kan tere batmıştı.

43. Onu bu halde gören: "Çatılmış kemikten ibaret bir şeyin yürümesi şaşılacak şey değil mi?" derdi.

44. Dudağı sarkmış ve çenesi düşmüştü; arkasına bir sinek konsa, taşıyamaz/yorulurdu.

45. Bir avuç samanı görse (uzun süreli açlıktan) teni arpa gibi doğranırdı.

46. (Ölse de nasıplensek diye bekleyen) kargalar kulağında toplanır; sinekler ise gözünün yağında dolanırdı.

47. (Zayıflığı o haldeydi ki) arkasından palanı alınsa, geriye kalan sanki bir it artığından farksızdı.

48. Bir gün (pek de insafı olmayan) sahibi ona yardım etti; yani lütuf ve iyilik gösterdi.

49. Palanını aldı ve onu otağa saldı; eşek otlayarak biraz öteye yürüdü.

50. Otlakta gözleri ateşli göğüsleri gergin/dolgun halde yürüyen(mağrur) öküzler gördü.

51. Otağı (iştahla ve yok edercesine) sömürüp yiyorlardı; bir kılını çekecek olsan (çekilen kılın yerinden) yağıları damlardı.

52. Bazısının boynuzu ay gibi, kiminin ise halka halka yay gibiydi.

53. Koşuşuşarak etrafa keyifli nağmeler saldıklarında dağ ve kale kapısı yankılanırdı.

54. Miskin/zavallı eşek (otlakta) dolanıp dururken sığırları görüp onlara hayran kaldı.

55. (Öküzler) bazen yaylalarda bazen kışlaklarda yaşarlar;rahat ve neşe içinde gezip durulardı.

56. Ne yular dertleri vardı, ne palan sıkıntıları; ne de (zavallı eşek gibi) yük altında inliyorlardı.

57. Eşek bu duruma şaşırdı ve düşündü; kendi durumunu gözleri önüne getirdi.

58. Biz yaratılıştan, elde, ayakta, şekilde ve görünüşte bu öküzlerle biriz.

59. O halde bunların başlarına taç neden; bizdeki bu fakirlik ve ihtiyaç neden?

60. Bizi gör (ki), arpa derdi yay haline getirdi; (ne ile beslen- diler de) bunların boynuzları ay gibi oldu.

61. Didi bu müşkilümü itmez hall
Meger ol bir filân har-ı a'kal

62. Var idi bir eşek firâsetlü
Hem ulu hem dahi kiyâsetlü

63. Çok geçirmüş zamânededen çağlar
Yükler altında sızırup yağlar

64. Nuh Peygamber'ün gemisine ol
Virmiş İblis'e kuyruğu ile yol

65. Dir imiş ben döşer idüm döşegi
Dirilürken ölüp Üzeyr eşegi

66. Hoş-nefesdür deyü vü ehl-i fasîh
Hürmet eyler imiş himâr-ı Mesîh

67. Kurt korkar idi kulağından
Arslan ürker idi çomağından

68. Ol ulu katına bu miskîn har
Vardı yüz sürdi didi ey server

69. Sen eşekler içinde kâmilisin
Âkil ü şeyh ü ehl ü fâzilsin

70. Anda k'ıslah ide tapun şer ü şûr
Har-ı Deccâl'e diyeler ker ü kûr

71. Menzil-i müminîne rehbersin
Merkeb-i sâlihîne mazharsın

72. Nesebindür mesel hâtiplere
Nefesin hoş gelir edîblere

73. Sen eşeksin ne şek hakîm-i ecel
Müşkülüm var keremden itgil hall

74. Bu gün otlakda gördüm öküzler
Gerüben yürür idi gögüzler

75. Her birisi semiz ü kuvvetlü
İç ü tışı yağlı vü etlü

76. Niçün oldı bulara erzânî
Bize bildür şu tâc-ı sultânî

77. Yok mudur gökde ıldızımız
K'olmadı yir yüzünde boynuzumuz

78. Çün sığırdan eşek nite ola kem
Çün meseldür ki der benî Âdem

79. Har eger hor u bî-temiz oldı
Çünkü yük tutar ol aziz oldı

80. Bâr-keşlikde çün biziz fâyık
Boynuza niçün olmaduk lâyık

81. Böyle virdi cevâbı pîr eşek
K'ey belâ bendine esîr eşek

61. (Derin düşüncelere dalmışken) bu müşkülümü falanca akıllı eşekten başkası çözemez dedi.

62. Eşekler arasında hem bilge, hem anlayışlı, çok da akıllı bir eşek vardı.

63. Yük altında çalışmaktan çok yağlar sızdırmış/çile çekmiş,gün görmüş bir eşekti bu.

64. Tufan'da, Nuh Peygamber'in gemisine girmesi için kuyruğu ile İblis'e yol vermişti.

65. Bu bilge eşek: "Üzeyir'in ölen eşeği dirilirken döşegi ben döşedim" dermiş.

66. Hz. İsa/Mesih'in eşeği güzel sesli, maharetli ve güzel konuşur diye ona hürmet edermiş.

67. Bilge eşek o kadar büyüktü ki, kurt onun kulağından korkar;aslan da çomağından ürkerdi.

68. Bu miskin eşek, o ulu eşeğin huzuruna vardı; yüz sürdü ve "ey ulu önderimiz":

69. Sen eşekler içinde en mükemmel olansın, akıllısın, işini bilen ve erdem sahibisin.

70. Senin hizmetinde olmak kötülerini ıslah eder; sana kıyasla Deccâl'in eşeğine sağır ve kör derler.

71. Sen müminleri konaklarına ulaştırırsın; iyi kimselerin bineği olma şerefine mazharsın.

72. Hatip olanlara senin nesebin örnektir; nefesinse ediplere hoş gelir.

73. Yüce bilge! Şüphesiz sen bilge eşeksin; müşkülüm var;lütfedip hallet.

74. Bugün otlakta göğüslerini gererek yürüyen öküzler gördüm.

75. Her birisi semiz ve kuvvetliydi; içleri ve dışları yağlı ve etliydi.

76. Bunlara sultan tacı/boynuz neden layık görüldü (biz de hayvan isek onlardan farkınız ne); bunu bize bildir.

77. Bizim gökyüzünde (talih) yıldızımız mı yok ki, yeryüzün de boynuzumuz olmadı.

78. Eşek sığırdan niçin daha kötü olsun; insanoğlu bunu atasözü olarak söyler ki:

79. "Eşek her ne kadar hor ve anlayışsız ise de, yük çektiği için şerefli ve hürmet hak eden bir hayvandır".

80. Mademki yük çekmekte biz sığırdan üstünüz; öyleyse boynuza neden layık olmadık?

81. Görmüş geçirmiş ihtiyar eşek şöyle cevap verdi: Ey belâ bağına esir olmuş eşek!

82. Bu işin aslına işit illet
Anla aklında yok ise killet

83. Ki öküzü yaradıcak Hallâk
Sebeb-i rızık kıldı ol Rezzâk

84. Dün ü gün arpa buğda işlerler
Anı otlayup anı dişlerler

85. Çün bular oldu ol azîze sebep
Virdi ol izzeti bulara Çalap

86. Tâc-ı devlet konuldu başlarına
Et ü yağ toldi iç ü tışlarına

87. Bizüm ulu işimiz odundur
Od uran içimize o dündür

88. Bize çokdur hakikî buyrukda
Nice boynuz kulağ u kuyruk da

89. Döndi yüz derd ile zaîf eşek
Zâr u dil-haste vü nahîf eşek

90. Didi sehl ola bu işin aslı
Çünkü şerh oldı bâbı vü faslı

91. Varayın ben de buğday işleyeyin
Anda yaylayup anda kışlayayın

92. Nice yiyem odun ile letler
Bulayım buğday ile izzetler

93. Gezerek gördü bir göğermiş ekin
Sanki tutardı ol ekin ile kin

94. Aşk ile döndi girdi işlemeğe
Gâh ayaklayu gâh dişlemeğe

95. Arpa gördi göğermiş aç eşek
Buldu can derdine ilaç eşek

96. Değme kerret ki şevk ile kavrar
Toprağın bile götürür har-vâr

97. Öyle yidi gök ekini terle
Ki gören dir zihî kara tarla

98. Yiyerek doydu karnı çağnadı
Yuvalandı vü biraz ağnadı

99. Başladı yırlayıp çağırmağa
Anıp ağır yükin anırmaya

100. Dimiş ol Âdemî ki hoş-demdür
Niam oldukda bî-nagam gamdur

101. Bes edip cûş içinden eşvâkı
Rast düzdi nevâ-yı uşşâkı

102. Çeker âvâz tîz ider perde
Hoş ser-âgâz ider muhayyerde

82. Eğer aklında noksan yoksa anla! Bu işin aslına sebep şu:

83. Yaratıcı öküzü yarattığında, O rızık verici, onu rızık sebebi yaptı.

84. (Öküzler) gece gündüz arpa ve buğdayla uğraşırlar, onu otlayıp onu dişlerler.

85. Bunlar böyle bir mukaddes nimetin (ekmeğin) meydana gelmesine sebep oldukları için, yaratıcı o şeref ve kıymeti bunlara verdi.

86. Başlarına devlet/mutluluk tacı konuldu; içlerine ve dışlarına et ve yağ doldu.

87. Bizim en önemli işimiz odun taşımaktır; içimizi yakan da o değersiz, aşağılık şeydir.

88. Boynuz bir yana, gerçekte bize kulak ve kuyruk bile çoktur.

89. Zayıf, inleyen ve gönlü yaralı eşek (bu cevap üzerine) yüz dert ile döndü.

90. Dedi ki: Bu işin aslı/esası açıklandığı için kolaylaştı (her şey açıklığa kavuştu).

91. (Öyleyse) ben de gideyim buğday yetiştirmek için çalışayım; yazı kışı o işte/ uğraşta geçireyim.

92. Daha ne kadar yükler taşıyıp odun ile dayaklar yiyeceğim; ben de buğday yiyerek şeref ve değer kazanayım.

93. (Düşüncelere dalmış halde) gezerken yeşermiş bir ekin gördü; sanki o ekine (mahrumiyet sebebiyle) kin besledi.

94. Aşk ile gidip tarlayı işlemeye başladı; (kavuştuğu nimetin sarhoşluğuyla) bir yandan ayağı ile çiğneyip eziyor, bir taraftan da ekinleri dişliyordu.

95. Aç eşek yeşermiş arpayı/ekini görünce (adeta) can derdinin ilacını buldu.

96. Her defasında şevkle kavradığı ekinle beraber toprağını da eşek yükü gibi götürüyordu.

97. Yeşil ekini ter içinde (kalarak) öyle yedi ki, ekinden eser kalmadı: Gören: "ne kara/ekinsiz tarla" derdi.

98. Ekin yiyip karnı doyunca tegannî edip (anırpıp) yuvarlandı ve biraz debelendi.

99. Bağırıp şarkı söylemeye (anırmaya), taşıdığı ağır yükleri hatırlayıp anırmaya başladı.

100. Güzel sözlü bir adam: "nimet, nağmesiz olursa gamdır" demiş.

101. Bunu bilen eşeğin içinde şevki kabardı ve âşıkların nağmesini râst makamlardan icra etti.

102. Tîz (ince, keskin) perdeden bağırdı, muhayyer makamında gezindi ve karar kıldı.

103. Nice düzmek ki bozdı âhengi
Perdesin açdı ol cihân nengi

104. Çıkarur har çün "enkerü'l-esvât"
Ekin issine arz olur arasât

105. Ağaç elinde azm-i râh itdi
Tarlasını göricek âh itdi

106. Dânedden gördi yeri pâk olmuş
Gök ekinliği kara hâk olmuş

107. Yüreği sovumadı söğmek ile
Râhat olmadı gönli döğmek ile

108. Bıçağın çekdi kodı ayruğunu
Kesdi kulağını vü kuyruğunu

109. Kaçar eşek acıyarak canı
Dökülüp yaşı yerine kanı

110. Uğrayu geldi pîr eşek nâgâh
Sordı hâlini kıldı derd ile âh

111. Derd ile inleyü didi ey pîr
Har-ı rûbâh gibi pür-tezvîr

112. Batıl isteyü hakdan ayrıldum
Boynuz umdum kulakdan ayrıldum

113. Benem ol har yükündeki har-ı leng
Gussalar balçığına vâlih ü deng

114. Ne yüküm bir nefes giderici var
Ne biraz çekmegine yarıcı var

115. Har-ı gedâ iken arpaya muhtâç
Gezerem ki urıla başuma tâç

116. İster iken helâlden rûzî
Varum itdüm harâmîler rûzî

117. Ger tonuzlara olmaya buyruk
Âh gitdi kulağ ile kuyruk

118. Hükm-i sultân ki ola pâyende
Çarh çâkerdür felek bende

119. Kim ola bârî bir iki eclâf
İde tevki-i pâdişâha hilâf

120. Şâh kahrı "neûzü bi'llâh" eger
Carh baş çekse ider zîr ü zeber

121. Göklere irdi nâle vü feryâd
Dâd iy pâdişâh-ı âdil-dâd

122. Şeyhî uzatma nâle vü âhın
Nüktedândur bilir şehen-şâhın

123. Ger inâyetden istersen tevfir
Kılma devlet duâsını taksîr

103. Düzenlemek bir yana, o dünyanın utancı olan eşek,perdesini açtığı için,
ahengi/uyumu bozdu.

104. Eşek seslerin en çirkinini terennüm edince, hadise ekin sahibine arz
olundu.

105. Adam elinde bir sopa hemen yola çıktı; tarlasını o halde görünce "âh"
dedi.

106. Gördü ki, yerler taneden temizlenmiş, yeşil ekinliğin yerini kara toprak
almıştı.

107. Sövmek gönlünü soğutmadı; eşeği dövmekle de hiddeti geçmedi.

108. Sövüp dövmeyi bırakıp bıçağını çekti; eşeğin kulağını ve kuyruğunu
kesti.

109. Canı yanan zavallı eşek, gözyaşı yerine kanını dökerek kaçtı.

110. Yolda ansızın o yaşlı eşeğe rastladı; yaşlı eşek halini sordu; miskin eşek
dert ile âh etti.

111. Acındırıp inleyerek dedi ki: Ey yaşlı ve koca tilki gibi yalan dolan dolu
eşek.

112. Gerçek olmayan şeyi (batılı) isteyerek haktan ayrıldım;boynuz umudum
kulaktan ayrıldım.

113. O gam yükü altında, kaygı balçığının da şaşırıp kalmış,hayrete düşmüş
topal eşek benim.

114. Ne ağır yükümü bir nefes kaldıracak biri var, ne de yükün taşınmasına
yardım edecek bir kimse.

115. Ben ki, arpaya muhtaç koca bir dilenciye başıma taç giydirilmesini
bekledim.

116. Helalden rızık isterken, varımı yoğumu haramîlerin nasibi,kısmeti yaptım.

117. O domuzlara (hak ettikleri ceza için) padişahın emri olmazsa, âh kulak ile
kuyruk gitti demektir.

118. Padişahın buyruğu dâim olsun, gökyüzü onun uşağı, felek kölesidir.

119. Ayak takımından haddini bilmez bir iki yol kesici kişi kim oluyor ki padi-
şahın fermanına karşı geliyor.

120. Padişahın kahrı, -Allah korusun- felek bile serkeşlik etse onun altını
üstüne getirir.

121. İnilti, feryâd göklere ulaştı. Ey adaletli padişah! Merhamet ve adalet
lütfet.

122. Şeyhî, inilti ve âhı /sızlanmayı artık uzatma; padişahın nüktedandır;
merâmını anlar.

123. Lütuf ve ihsânın çoğalmasını istersen, devlet duasını eksik yapma.

124. Nice kim bu zamâne-i nâsâz
Câhile nâz vire ehle niyâz

125. Ne kadar kim cihân-ı bî-ihlâs
Ârifi hâriç ide âmiyi hâs

126. Ol şehün işi izz ü nâz olsun
Düşmeninün gam u niyâz olsun

124. Bu her şeyin tersine olduğu zamane câhile naz, ehil kimseye niyâz ettirdiği müddetçe,

125. Kalbi temiz olmayan, riyakâr dünya, irfan ehlini dışarı atıp bilgisizi padişahın husûsi meclisine aldirdığı sürece,

126. O padişahın işi yücelik ve naz, düşmanlarını ise gam ve niyâz/yakarma olsun.

Şeyhî

[Feilâtün / Mefâilün / Feilün]